

Štev. 15

Leto 10

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravišstvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Bogdan Krekić:

Dve milijardi deficita...

Več let že pritiska gospodarska kriza na gotove panoge našega gospodarstva. Kriza v eni pridobitni panogi ne ostane brez posledic pri drugi pridobitni panogi, kar ima za posledico, da vse peša. Lahko je v nekaterih panogah trenutno prosperiteta, ali napredka v celokupnem gospodarstvu ne more biti, če ni razmaha v celoti.

Kljub krizi se izvaja racionalizacija že leta in leta tudi v tistih panogah, ki niso prizadete od gospodarske krize. V vrstah delavstva zato narašča brezposelnost. Človek postaja žrtev stroja, ker stroj zamenjuje človeka, kapitalisti pa iz tega kujejo svoje velike dobičke.

Pod vplivom gospodarske krize in brezposelnosti, ki je postala stalen pojav tudi v času delovne sezone, stoji delavske množice. Saj se za odpravo posledic krize nidelalo drugega, kot kričalo o krizi, o krizi in zopet o krizi; o brezposelnosti, o brezposelnosti in zopet o brezposelnosti — in to delavske množice demoralizira ter ubija v njih vsako inicijativo po samopomoči. To kričanje ustvarja le vedno večjo bojazen za tisti bori, grenki košček kruha, ki jih priklepa na podjetje ter jim omejuje vsako akcijsko svobodo.

Demoralizacija enih povzroča malodušnost pri drugih. Pravilo vojne taktike, da noben zapuščen prostor, — pa če je še tako brezpomemben in neznaten, — če ga čete zapustiti, ne ostane od nasprotnika nezaseden — to pravilo se je izkazalo kot resnično.

Delavstvo je skozi leta pod vplivom raznih gospodarskih in psiholoških faktorjev zapuščalo svoje pozicije, a njihova mesta so zasedli nasprotniki, ki so ves čas znali spretno kričati o krizi in o brezposelnosti in tako vplivali bojazen in strah.

Te zapuščene delavske pozicije predstavljajo: znižanje mezd, kršenje delovnega časa in kršenje vseh socialnih zakonskih odredb prav v vseh podjetjih: privatnih in državnih.

Tekom preteklih dveh let smo mi vodili odločno borbo proti paniki, ki se je širila med delavstvom z vseh sicer nasprotnih strani: od delodajalcev in od onih, ki še danes propagirajo pravilo »čim slabše, tem boljše!« Mi smo se uprli proti znižavanju delavskih mezd in trdili, da so razmere celo v najtežjih gospodarskih slučajih še vedno take, da mezd ni treba znižavati. Pozivali smo, naj se delavstvo odločno zavzame za uvedbo minimalnih mezd. Tudi prilik za odločno borbo, da se določi delovni čas na bazi, ki jo predvideva zakon, kar bi, če bi se izvajalo, zmanjšalo brezposelnost, je bilo in je dovolj.

Nič ni težje, kakor vrniti moralo vojski, če jo je enkrat objela panika in jo pognala v beg. Nič ni težje, kakor tako demoralizirano vojsko zopet zbrati in jo postaviti proti sovražniku. Vrniti moralo razkropljeni delavski vojski je še težje, ker je delavec prepričan, da je zanj, če izgubi zaposlitev, večja nesreča, kakor če izgubi glavo na bojišču. Umreti ni težko — živeti je težko. Tisti, ki vsako leto po nekolikokrat menja mesto svoje zaposlitve, ki ni nikdar siguren, ali bo še jutri zaposlen, kaj bo jedel in kako preskrbel svojo družino, se zelo dobro zaveda, kaj je življenje, pa čeprav še tako bedno. Dvigniti razredno zavest in zaupanje v samopomoč v takšni razbiti jedinici, vzgajati moralo celote kot razreda in pre-

pričati vse o skupni udarni moči takšne celote, vse to predstavlja ogromno in zelo naporno delo.

Svobodne razredne organizacije so se lotile tega velikega dela. Uspelo jim je dvigniti razredno zavest in zaupanje delavcev v samega sebe. Uspelo jim je — vkljub oviram s strani podjetnikov in s strani tistih, ki govorijo: »čim hujše, tem boljše!« — povesti delavstvo v akcije, ki imajo ogromen gospodarski, kulturni in sploh družabni pomen.

Letos je leto delavskega prebujenja. Gospodarski in družabni pojavi imajo svoje zakone. Vsak pojav ima svojo plimo in oseko, svoj napredek in svoj padec. Ali vendar, četudi so nekateri zakoni, nobena reč ne prihaja sama od sebe. Na nji morajo delati in jo oživiti žive sile. Gibanje delavskih množic je le posledica velike aktivnosti tistih tisočev, ki so grupirani v naših svobodnih razrednih sindikatih (strokovnih organizacijah). In ko se je nahajalo delavstvo kot razred pod najtežjim gospodarskim pritiskom, tedaj se je začel delavec dramiti in razumevati vse, kar so zastopniki svobodnih, razrednih strokovnih organizacij že več let govorili in prepričevali. Iz nevernih so postali verni, iz nezaupljivih zaupljivi, iz pesimistov optimisti, iz posameznih doslej razbitih drobcev je nastala jeklena sila, ki je premagala zapreko za zapreko. Delavci so oživeli, dvignili glave. Začeli so odločen boj proti vsem poslabšanjem in neznošnim razmeram.

Letošnje leto je v znamenju delavskih gospodarskih borb. Z vsemi silami se delavstvo bori, da pridobi nazaj izgubljene gospodarske in socialne pozicije in da jih po možnosti še poveča.

Veliki in pomembni dogodki se odigravajo, povzročeni po enem samem vzroku, ki ima nešteto posledic, ki jih ne moremo vseh opisati, zato se zadržimo le pri najpomembnejši:

Vsled znižanja mezd od 1930. leta do 1935 so delavci izgubili na zaslužku nad eno milijardo dinarjev letno. A s priručanjem onih mezd, ki jih delavstvo izgubi vsled znižanja števila zaposlenih, naraste ta vsota na 2 milijardi dinarjev letno.

Iz leta v leto so torej delavci plačevali račun za svojo neodpornost proti napačnemu načinu reševanja krize z zneskom 2 milijardi dinarjev, katere so izgubili na svojih mezdah. Tekom zadnjih let, kar se znižujejo meзде, reducira delavce in povečuje brezposelnost, znaša ta izguba najmanj 8 milijard dinarjev.

Ne trdimo, da so s temi 8 milijardami dinarjev drugi razredi zaplaval v izobilju. In baš v tem je vsa tragika sedanje zmešane mezdne politike velekapitala in kartelov, da na eni strani vzame delavcu in nameščencu, na drugi strani skoraj nikomur nič ne daje, marveč istočasno tepe vse ljudstvo, vse razrede.

Drugače tudi biti ne more, ker sta ti dve milijardi vsako leto vzeti iz najbolj plodonosnega obtoka, ker se je zmanjšal konsum vseh onih predmetov, ki so potrebni za preživljanje širokih ljudskih množic in s tem povečala kriza, vsled česar je nastopilo samo novo gorje. Žalostna posledica tega pa je nadaljnje propadanje delovnega ljudstva vsled slabe prehrane. In naposled je zaradi te slepe, neracionalne, nesocialne in gospodarsko škodljive mezdne politike trpela celota (država) kot taka, za kar nosi velik del krivde tudi sama, ker ni

pravočasno z odločnimi ukrepi preprečila brezglave načrte posedujočih slojev za reševanje krize, marveč jih je celo sama posnemala.

Glavni cilj vseh mezdnih gibanj, ki jih zaznamujemo letos izredno veliko, je, da uvrsti delavstvo zopet v vrste gospodarsko koristnih činitelev s tem, da dvigne mezde na višino eksistenčnega minimuma ter omogoči delavcu človeka dostojno preživljanje. Večje delavske meзде bodo imele za posledico, da bo delavec lahko kupil po primerni ceni kmečke pridelke in kmet se bo zopet pojavil na trgu kot kupec industrijskih predmetov, ki so mu v gospodarstvu neobhodno potrebni.

Gospodarsko in socialno življenje je najbolj tesno povezano v vseh družabnih razredih. Če je enemu razredu slabo, to občutijo vsi drugi društveni razredi. In to bi morali spoznati vsi in se po tem ravnati, pa ne bi bilo pomanjkanja in kriz.

Če se hoče zlo odstraniti, če se hoče kriza odpraviti, se mora začeti

odpravljati tam, kjer se da v največji meri dvigniti konsum — in to so ravno delavske meзде. Vsled tega vprašanja delavskih mezd ni samo delavsko vprašanje, temveč je splošno narodno vprašanje, vprašanje cele družbe. In zato imajo delavci pravico zahtevati, da jih v borbah za povišanje mezd podpre široka javnost in oblast.

Borba za višje meзде je borba proti gospodarski krizi. Nizke meзде gospodarstvo le povečavajo, visoke meзде pa so pomemben faktor v borbi proti krizi ter omogočajo dvigovanje splošnega gospodarskega položaja in pomenijo boljše čase prav za vse sloje.

Boj delavstva za boljše življenjske pogoje torej ni le akcija, ki naj bi prinesla koristi samo enemu delu naroda, marveč je akcija za boljšo bodočnost vsega delovnega ljudstva.

Delavstvo se tega zaveda in zato vodi in bo vedilo to svojo borbo z vso vztrajnostjo, požrtvovalnostjo ter samozatajevanjem do končne zmage.

Ne pozabite na železničarje!

Te dni se je začelo redno zasedanje narodne skupščine in senata, katerima bo finančni minister predložil načrt novega proračuna za l. 1936/37 obenem z besedilom novega finančnega zakona v razpravo in sprejem. Državni proračun in finančni zakon sta za vse sloje velike važnosti, zlasti pa moramo na njih odredbe polagati važnost mi, ki smo zaposleni v državnih podjetjih oziroma, ki prejemo naše pokojnine iz državne blagajne. Čim je enkrat budžet izglasovan, tekem tega leta ne moremo več pričakovati kakšnega izboljšanja, marveč smo lahko deležni le še poslabšanja v vrhu uravnovesenja budžeta, ako se ugotovi, da dohodki ne bodo dosegli predvidenih zneskov.

Pretekla leta so bili zaman vsi apeli državnih nameščencev in upokojencev. Vsi so bili zavrnjeni z motivacijo, da je kriza, da so potrebne nadaljnje žrtve in da na izboljšanje ni misliti. Posamezen poslanec, ki se je spustil z deputacijami državnih uslužbencev v razgovor, je prizadetim dokazoval, da ostali poslanci nimajo nikakega razumevanja, ker so sami advokati, industrijanci, kmetje, samo državnih nameščencev ni med poslanci. Statistika poklicev poslancev sedanje skupščine kaže drugo sliko, saj je samo iz dravske banovine 9 državnih oziroma javnih upravnih uradnikov. V skupščini je sedaj 35 državnih in javnih upokojencev, 24 profesorjev oziroma učiteljev, ki vsi prav dobro poznajo položaj, v katerem se danes nahaja državni nameščenec, delavec ali upokojenec ter bo vsled tega njih dolžnost, da izposlujejo spremembe dosedanjih budžetnih določb in določb finančnega zakona tam, kjer režejo v meso nameščenca, upokojenca in delavca.

Delavec in profesionist na železnici sta za uravnovešanje državnih proračunov doslej morala žrtvovati nad 50 odstotkov svojih prejemkov. Večina določb pravilnikov in uredb je ostala le na papirju, ker ni bilo kredita za izvajanje istih. Brezplačni dopusti in skrajšanje delovnega časa so nadomestili redne dopuste, tako da delavec ni zaslužil niti toliko, da bi preživljal sebe, kaj šele družino. Upravičeno se boji delavec, da bo novi proračun njegovo trpljenje samo podaljšal in še poostiril, saj so navodila za sestavo budžeta izrecno zahtevala nadaljnje zmanjšanje izdatkov za osebje za 10 in za material

za 20 odstotkov. Delavec dobro ve, če zmanjka kredita za material, se najde denar pri kreditu za delavce, kar pomeni samo nadaljnji brezplačni dopust.

Staroupokojenci, vdove in rentniki skozi leta ponavljajo svojo utemeljeno zahtevo po izenačenju pokojnin. Ta zadeva se da rešiti s finančnim zakonom in ni lepo, da smo danes mi edina država, ki svojim staroupokojencem še ni priznala primernih pokojnin za preživljanje. Kronske rentniki so bili l. 1927 prežrti pri prvi prevedbi pokojnin iz kronske v dinarsko veljavo in še danes prejemajo le kronske rento, ki je v mirnem času, ko je znašala K 100 do 200 mesečno zadostovala, danes pa Din 25 do 50 ne zadostuje niti za sam kruh.

Nastavljeno osebje pa je na drugi strani izkoriščano s prekomernim delovnim časom, za katerega ne dobi nikake odškodnine, dasi mu grozi zlasti v naporni eksekutivni službi vedno disciplinska preiskava in celo kriminal. Nastavljeno osebje ne pozna več pravega napredovanja, marveč je deležno vedno novih zmanjševanj prejemkov.

Upokojeni delavci — brez razlike ali so staro ali novo upokojenci — kljub stomilijonskemu premoženju njih fonda v največji bedi životarijo, ker je za 36letno neprekinjeno službovanje kljub visokim mesečnim prispevkom za starostno zavarovanje določena le malenkostna pokojnina.

Poleg vseh teh žrtev, ki jih je pretrpel nameščenec, delavec in upokojenec, pa je bil na drugi strani deležen še ukinjanje raznih drugih pravic ter omejitve združevanja v svobodnih organizacijah, da bi se tako onemogočil vsak njegov odpor. Zgubil je svoj vpliv na socialne institucije, kjer odloča samo delodajalec, zgubil je delavske zaupnike, dasi jih zakon o zaščiti delavcev predvideva za vsak obrat in bojazen za mal košček kruha, ki ga še ima, ga je naredila popolnoma malodušnega in neodpornega. Tudi to je delno zakrivilo, da se je položaj še bolj poslabševal, ker ni bilo onega odpora, kot ga nudi delavec v privatni tovarni, kadar skuša delodajalec svoj dobiček povečati na njegov račun. Vendar se bo prej ali slej maščevalo, če ne bodo odločujoči uvideli krivičnosti svojih ukrepov ter bi še naprej štedili na račun najšibkejših v zave-

sti, da ti itak potrpe in so z vsem zadovoljni.

Na naslov izkoriščanih in šibkih naj bo naš apel, da se združijo in podvzamejo ukrepe za obrambo zadnjih pravic ter zboljšanje položaja. Posameznega glasu se nikjer ne čuje, enodušno zahtevo nas vseh pa bodo morali poslušati in ji ugoditi.

Oni, ki bodo sedaj v kratkem odločali o usodi državnih nameščen-

cev, delavcev in upokojencev za prihodnje leto, pa naj se zavedajo, da mora zakon in pravilnik veljati povsod in za vse ter da je železničar sit večnih obljub in zahteva sedaj dejanja. Ukinite redukcije, ki so bile neutemeljene, ker imajo za posledico samo splošno poslabšanje ter predvidite take ukrepe, da bo železničar dobil za pošteno in odgovorno delo tudi primerno plačilo in po dovršeni službeni dobi primerno pokojnino.

Rodbinske doklade aktivnega osebja in upokojencev

Ker so v zadnjem času izšle razne spremembe in dopolnitve uredb o dokladah za nastavljenost osebje in za upokojence, ki so deloma zopet nejasne, objavljamo v informacijo naših čitateljev glavne določbe o dokladah, ki bodo zamogli kontrolirati, ako se jim prejmi pravilno izplačujejo.

a) Doklada za ženo.

Aktivni uslužbenci ter upokojenci, ki so bili upokojeni po določbah zakonov iz leta 1923 odnosno 1931 nimajo pravice do rodbinske doklade za ženo.

Edino tako zvani staroupokojenci, ki so bili upokojeni po določbah, ki so veljale pred 1. IX. 1923, dobe do-

klado za ženo po Din 120.— mesečno, ne oziroma se na draginjski razred.

Tudi ti staroupokojenci ne dobe doklade za ženo, če je žena v aktivni službi ali upokojenka, nadalje če ima več kot Din 200.— mesečnega dohodka, ali če se bavi s samostojnim delom, za katerega je treba dovoljenje pristojne oblasti. Končno nima pravice do doklade, če živi ločeno od žene vsled zakonskih razprtij.

b) Doklada za otroke.

I.

Rodbinska doklada pripada za zakonske odnosno pozakonjene otroke in sicer:

Draginjski razred:

	I	II	III
a) Če ima uslužbenec do 3 otroke	130	110	110
b) Če ima uslužbenec več kot 3 otroke	140	120	120

II.

Če sta oče in mati državna uslužbenca ali upokojenca, odnosno je eden v državni službi, drugi pa osebnost upokojenec, pripada rodbinska doklada za otroka očetu in sicer:

Ako ima uslužbenec do 3 otroke po Din 80.— mesečno, če ima več kot 3 otroke po Din 90.— mesečno in to ne oziroma se na draginjski razred.

III.

Če živita ločeno, odnosno v slučaju ločitve zakona, se izplačuje doklada za otroka onemu, pri kateremu živi otrok in sicer v polnem znesku, kot je predvideno v tabeli pod I. Če je mati v državni službi ali je osebna upokojenka, oče pa zasebne profesije, mati nima pravice do rodbinske doklade za otroka razen, ako je oče siromašnega stanja in nespособen za pridobivanje. V tem slučaju dobi mati doklado, ki je predvidena pod I. V slučaju, ako živita vsled zakonskih razprtij ločeno odnosno je zakon sodnijsko ločen, ima mati pravico na doklado za otroka v višini pod I, če se otrok pri njej vzdržuje in če za otroka ne dobiva od moža nikake vzdrževalnine.

Če se žena, ki je v državni službi ali je osebna upokojenka, ponovno poroči, ima za otroke iz prvega zakona pravico na rodbinsko doklado po Din 80.— (do treh) odnosno Din 90.— mesečno (ako ima več kot tri otroke).

Če živi žena, ki ni v državni službi in ni upokojena, ločena od moža — državnega uslužbenca ali upokojenca — ali je zakon sodnijsko ločen, se izplačuje rodbinska doklada ženi v

višini, ki je razvidna iz tabele pod 1, če se otrok pri njej vzdržuje.

c) Kdaj pripada doklada za otroke?

Doklada za otroke pripada normalno do dovršenega 16. leta starosti. Pred tem časom se doklada ustavi, če ima otrok od lastnega imetja dohodek, večji od Din 200.— mesečno, nadalje če se nahaja v kakem zavodu, kjer se ga brezplačno vzdržuje, če je kje v službi in ima več kot Din 150.— dohodka mesečno ali ga delodajalec brezplačno vzdržuje odnosno če ima kakršnokoli štipendijo ali podporo, ki presega Din 150 mesečno.

Po 16. letu starosti pripada doklada za otroke, ako izpolnjujejo pogoje, ki so navedeni v prejšnjem odstavku, v sledečih slučajih: Hčeri, ki gospodinjici očetu-vdovcu in to do poroke, a najdalje do polnoletnosti.

Otroku, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben za pridobivanje in je ta njegova nesposobnost nastopila, dokler je imel oče še pravico na doklado za otroka.

Otroku, ki redno nadaljuje šolanje in to najdalje do dovršenega 23. leta starosti.

Rodbinska doklada ne pripada onemu upokojencu, ki ima od svoje premoženja odnosno zaposlitve mesečno večji dohodek kot:

Draginjski razred:

I	II	III
3000	2000	1000

Pod »dohodkom« se razume oni dohodek, ki ga vzame davčna oblast kot podlago za odmero davka.

Kakšne draginjske doklade pripadajo ženi odnosno otrokom po smrti uslužbenca?

A) Vdove staroupokojencev (ki so bili upokojeni po določbah zakonov, ki so veljali pred 1. sept. 1923) dobe sledečo doklado:

1. Če je bil umrla uradnik, neoziraje se na število službenih let:

Pri letni pokojnini v Din ali K:	Krajevni drag. razr.:	I	II	III
do 2999		980	850	750
do 4999		1100	950	850
do 6999		1320	1100	950
od 7000 dalje		1540	1300	1100

2. Če je bil umrl, zvan. ali služitelj 650 550 500

B) Vdove vseh ostalih upokojencev, (ki so bili upokojeni po zakonu iz l. 1923 odnosno 1931), dobe po smrti moža isto draginjsko doklado, kot jo je prejemal umrla uslužbenec, t. j. toliko procentov draginjske doklade, kolikor procentov je bilo umrlemu uslužbencu priznано po-

kojnino. Če umre uslužbenec po petih letih, toda predno izpolni 10 let nastavljenosti službe, pripada ženi 50% one moževe draginjske doklade, ki jo je prejemal ob času smrti.

Poleg osebne doklade dobi vdova seveda še doklado za otroka.

C) Če prejemajo otroci brez očeta in matere rodbinsko pokojnino, pripada osebna doklada samo najstarejšemu in to v isti izmeri kot jo je prejemal oče odnosno mati, za ostale otroke pa se nakazuje samo rodbinska doklada.

Če prejemajo otroci rodbinsko pokojnino skupaj z mačebo, se nakazuje mačebo pripadajoča osebna doklada in za vsakega otroka pa rodbinska doklada, če pa žive ločeno od mačebe, se osebna in rodbinska doklada seštejeta in razdelita na toliko delov, kolikor je skupno vživalcev ter dobi vsak svoj del.

Iz vrst upokojencev

Popravite pogreško!

Z novo uredbo o dokladah upokojencev so dobili takozvani »staroupokojenci« malenkosten priboljšek, en del staroupokojencev pa je bil tudi pri novi uredbi oškodovan ter ni ničesar pridobil, marveč je bil zapostavljen. Gre se v tem slučaju za železniške zvaniki in služitelje - staroupokojence s popolnimi pokojninami, katerim so vse prejšnje uredbe o draginjskih dokladah garantirale višjo draginjsko doklado ravno z ozirom na dejstvo, da so dovršili polno število službenih let.

V novo uredbo, v kateri so se postavke za staroupokojence s polnimi službenimi leti in tudi za one, ki so bili upokojeni predčasno, povišale, so gospodje, ki so uredbo sestavljali, dobesedno prepisali staro besedilo glede železniških zvanikov in služiteljev - staroupokojencev s polnimi pokojninami. Prepisali so to goovo v dobri veri, da nudijo s tem železniškim staroupokojencem nekaj več.

Kaj pa se je v resnici pripetilo?

Oni železniški služitelj-staroupokojenec, ki je šel v pokoj na pr. z 20 službenimi leti, dobi od 1. oktobra dalje v Ljubljani Din 650.— mesečno doklado, v Mariboru pa Din 550.—. Drugi služitelj-staroupokojenec, ki je služil na železnici recimo 35 let in je bil upokojen s polno pokojnino, pa je deležen preje citirane posebne ugodnosti in obdrži še naprej ono draginjsko doklado, kot jo je predvidel zakon o draginjskih dokladah iz leta 1922. Ta doklada znaša v Ljubljani Din 19.— in v Mariboru Din 18.—. Če preračunamo doklado na mesec, ugotovimo, da znaša v Ljubljani le Din 570.—, v Mariboru pa Din 540.—. Če primerjamo k tem dokladam služiteljev doklade upokojenih služiteljev drugih resorov s polno pokojnino, potem ugotovimo še večje razlike, saj dobi služitelj finančne stroke v Ljubljani Din 750.— doklade mesečno. Razlike med enimi in drugimi so najbolj razvidne iz sledeče tabele:

KATEGORIJA:	Mesečna doklada v drag. razredu:	I	II	III
Železničar - služitelj s polno pokojnino		570	540	540
Železničar - služitelj upokojen predno je dosegel polno pokojnino		650	550	500
Služitelji iz drugih resorov, upokojeni s polno pokojnino		750	700	650

Ta primerjava dokazuje, da je železniški služitelj-staroupokojenec s polno pokojnino v Ljubljani oškodovan napram svojemu tovarišu, ki je bil predčasno upokojen, za Din 80.— mesečno, napram svojemu tovarišu

Kdaj pridejo delavci na vrsto?

Dosti se piše o slabih razmerah takozvanih kronskih upokojencev, vendar se pri tem misli vedno le na upokojene nastavljenice, nas staroupokojencev-delavcev pa se nikdo ne spomni. Tudi mi smo plačevali v zlati valuti v naše provizijske fonde, prejemamo pa sedaj poleg malenkostne mesečne provizije, ki znese v najboljšem slučaju komaj par kovačev le še osebno doklado po Din 10.—, ali 11.— in nikdo se ne vpraša, kako naj mi živimo in če imamo sploh še kake potrebe. Res nas je nagrada, ki jo dobimo za 30 do 40 letno službo prisilila do tega, da smo se morali preseliti v predmestna stanovanja v kleti ali podstrešja, da smo

iz drugega resora (financa, pošta, sodnija itd.) pa kar za Din 180.— na mesec. Tudi v ostalih dveh razredih je razlika velika.

Tudi železniški zvaniki-staroupokojenci so bili razočarani, ko so prebrali novo uredbo. Vsi ostali staroupokojenci so računali, koliko poviška dobe mesečno pri dokladi. S preje citirano izjemno odredbo so bili prizadeti le železniški zvaniki-staroupokojenci, ker niso nič pridobili, marveč so obdržali stare doklade. Tudi tukaj najbolj jasno govori primerjava:

Po stari uredbi, ki je veljala do 1. oktobra, so znašale doklade:

Mesečna doklada v drag. razredu:	I	II	III
KATEGORIJA:			
Železničar-zvanik s polno pokojnino	870	840	780
Železničar-zvanik, upokojen predno je dosegel polno pokojnino	500	450	400
Zvaniki iz drugih resorov, upokojeni s polno pokojnino	750	700	650

S 1. oktobrom, ko je stopila nova uredba v veljavo, pa so dobili povišanje doklade vsi ostali izjemni železniški zvaniki s polno pokojnino, ki so obdržali stare doklade. Nova primerjava je sledeča:

Mesečna doklada v drag. razredu:	I	II	III
KATEGORIJA:			
Železničar-zvanik s polno pokojnino	870	840	780
Železničar-zvanik, upokojen predno je dosegel polno pokojnino	650	550	500
Zvaniki iz drugih resorov, upokojeni s polno pokojnino	850	800	750

Napisali smo te primerjave, da opozorimo odločujoče na krivico, ki se je pripetila starim železničarjem, zlasti služiteljem, ki so po 30 in več let kar najvestneje vršili službo in se nahajajo sedaj kot staroupokojenci v mizernih razmerah. Če je Ministrski svet uvidel potrebo, da se vsaj nekoliko regulirajo draginjske doklade staroupokojencev, bo gotovo tudi uvidel, da se nahajajo vsi staroupokojenci brez izjeme v težkem položaju in da je v tem slučaju priznati vsem priboljšek. Kakor smo že ugotovili, je oškodovanje železniških staroupokojencev nastalo le vsled tega, ker se je gotova odredba iz stare uredbe dobesedno prepisala v novo, ne da bi kdo preje pogledal kakšen finančni efekt bo imelo to prepisovanje za prizadete. Na finančnem ministrstvu je sedaj, da s posebnim dodatkom to krivico popravi ter tudi železniškim staroupokojencem prizna enak povišek, kot je bil priznan ostalim staroupokojencem.

se morali zateči k sorodnikom na deželo in da ne prihajamo v družbo, ki bi našo bedo morala opaziti.

Če je kje potrebna res prava prevedba kronskih pokojnin, je ta prevedba potrebna pri nas provizionistih in bi se ta prevedba dala izvršiti z malenkostnim izdatkom, saj se naše vrste zelo hitro redčijo, ker roma eden za drugim tja, kjer je za stalno preskrbljen.

Naj ne naleti naš apel na gluha ušesa narodnih poslancev in uradništva v finančnem ministrstvu sedaj, ko se bo sestavljal nov proračun za prihodnje leto in dajte nam po 15 letih trpljenja pravično prevedbo naših pokojnin.

Železničarji! Vsi na shod!

Cene raznemu blagu se dvigajo. Cene raznim življenjskim potrebščinam so poskočile za 15 do 20%. Delavec ni več plačan za svoje delo. Pri delih na Ljubljani in na železnici na pr. dobi delavec 17 Din na dan.

Nameščenec ne more kriti svojih potreb. Po dolgoletnih vsemogočih študijah se mora ponujati za brezplačno delo.

Kmet propada. Svoje pridelke mora dajati malone zastonj, a špekulantje se okorišajo z njimi.

Obrt nazaduje. V zadnjih treh letih se je zmanjšalo število obrtnikov in malih trgovcev za 7000.

Brezposelnost narašča. Kaj je z bednostnim fondom?

Veliki dobički velikih podjetij. Borski bakreni rudnik na pr. je za leto 1934 izplačal dividende na delnico 300 frankov, torej trikrat več, kakor je znašala nominalna vrednost delnice. Čisti dobiček je znašal okrog 60 milijonov dinarjev.

Visoke carine in visoke trošarine. Komu pomagajo? Odkod in čemu draginja?

Kako naj si ljudstvo pomaga? O vseh teh vprašanjih, ki danes tarejo vsakega delovnega človeka, bosta govorila na

proti draginjskem shodu

v nedeljo, 17. novembra 1935 ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice Stane Likar in Ciril Štupelj. Strok. komisija za Slovenijo.

Radjanje Nove Uredbe o osiguranju železničara

Odbor za izradbu projekta nove Uredbe o osiguranju državno-saobraćajnog osoblja zasjedao je u Beogradu od 27. do 31. VIII. og. — dakle punih 5 dana. Na to zasjedanje i rad toga odbora moramo se opširnije osvrnuti. Čovjek je sklon da misli: kad se toliko dugo radilo, moralo se i mnogo uraditi! Ali takve misli bile bi posve pogrešne; učesnici te konferencije pretežni dio zasjedanja tapkali su na jednome mjestu. Trebalo je energičnog zauzimanja sa strane nekolicine učesnika, pa da konferencija predje sa mrtve točke na konkretnu raspravu.

Najveći dio — i to najglavnijih — učesnika ove konferencije svojim neodređenim držanjem, neimanjem ideja i bježanjem od konkretne rasprave o projektu nove Uredbe potvrdio je ispravnost naše teze: **najodgovorniji funkcionari Bolesničkog fonda su — možda — dobri i stručni železničari, ali su slabi socijalni političari i nisu dorasli funkcijama, koje drže u rukama!** U tim funkcijama oni su prazni, bez ideja i bez konkretnog programa. To je posve i razumljivo: do tih odgovornih funkcija nisu došli na osnovu predhodno dokazane spremne za rešavanje socijalnih pitanja železničara i na osnovu toga postignutog povjerenja članova, već su — na osnovu svojih veza — bili imenovani, došli su do funkcija po babu stričevima, pa to u praktičnom radu mora doći do izražaja. U svim svojim postupcima oni se — sa malim iznimkama — rukovode prvenstveno interesima svojih imenovatelja — baba i stričeva — a tek iza toga interesima članova. Samo tako može se objasniti posvemašnja bezidejnost i neorijentiranost, koju su na konferenciji ispoljili. I ako je zasjedajući odbor imao nalog godišnje skupštine, da izradi projekat nove Uredbe, od 16 učesnika konferencije ravno njih 13 bili su mišljenja, da ne bi trebalo donositi nikakve nove Uredbe, već neka ostane dosadnja, a konferencija neka izradi samo novi Pravilnik. Kod toga služili su se koliko praznim toliko i interesantnim argumentima. Oni rekoše: ako ćemo tražiti novu Uredbu može se desiti, da je Ministarstvo Saobraćaja u cjelosti odbije i da radničko osoblje osigura kod Središnjeg ureda za osiguranje ranika, a imenovano osoblje da ostane neosigurano, jer ga željeznica uopće nije dužna osigurati. Ako ćemo menjati Uredbu, merodavni faktori primetiti će veliki teret, koji osiguranje čini železničkim finansijama i to će im dati povoda, da se tih tereta oslobode uklanjanjem osiguranja. Stara Uredba je — rekli su glavni funkcionari Bolesničkog fonda — dobra, treba samo mijenjati i dopuniti Pravilnik za njeno sprovođenje.

Poznavajući prilike, pod kojima se socijalni problemi železničara odvijaju i rešavaju, moramo tim argumentima protiv nove Uredbe priznati i izvesnu ozbiljnost, ali sa napomenom: njih je trebalo iznjetiti na godišnjoj skupštini i braniti! Tamo je bilo mesto takvim raspravama i to prije nego je izabran odbor za izradbu nove Uredbe! Nakon što ti argumenti niso tamo iznešeni, a skupština je izabrala odbor za izradbu projekta nove Uredbe, ovakvim raspravama nema mesta. Treba izvršiti zadatak, koje je od skupštine preuzet! Gg. funkcioneri Bolesničkog fonda bili su dužni, da tome za-

datku stopostotno udovolje i to: da projekat nove Uredbe temeljito prouče i konferenciji podnesu svoje konkretne poglede i predloge, a ne da lakomisleno predlažu zabacivanje svake rasprave po jednom imperativnom zaključku godišnje skupštine.

Konačno se — na inzistiranje predstavnika koaliranih organizacija iz Zagreba — pristupilo raspravi po tekstu projekta nove Uredbe. Kakva je to rasprava mogla biti, kad joj je većina učesnika pristupila sa osjećajem suvišnosti, može si svatko predstaviti. Jedini zdravi i konkretni predlozi padali su sa strane naših predstavnika. Na naše začuđenje jednoglasno je usvojen i predlog o proporcionalnom izbornom sistemu za Bolesničke fondove. Žute organizacije osjećaju, da njihov broj tone, da imaju sve manje i manje izgleda na uspjeh u majorizatornom sistemu, pa u proporciju vide i neko dobro za sebe. Veliki je to napredak prema ranije. U raspravi bilo je, međutim, i diametralnih razilaženja. Dok su naši drugovi smatrali, da su funkcije samoupravnih članova Bolesničkih fonda počasne i da ih, prema tome, svako treba da vrši na osnovu vlastite savjesti i osjeća se odgovornim samo članovima, dotle je mišljenje većine bilo, da se funkcije, ako se do njih dodje izborom ili imenovanjem, moraju vršiti pod časnom odgovornošću prema članovima i disciplinskom odgovornošću prema željezničkoj ustanovi. **Toliko neshvaćanje stvari i reaktivnost mogu ispoljiti zaista samo ljudi, u kojima nema socijalnog i demokratskog duha. Prilike u našim Bolesničkim fondovima mora da su mnogo unazadjele, kad ih se ovakvim sistemom samouprave želi popraviti. Teško da im uopće ima spasa.**

Još u jednoj bitnoj točki izbilo je diametralno razilaženje: **tko treba da vrši nadzor nad Bolesničkim fondom?** Velika većina nije uopće bila pristupačna raspravi, da se nadzor na radom u Bolesničkom fondu poveri Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja, već da ostane i nadalje u rukama Ministarstva saobraćaja. Vjerodostojnije legitimacije nesposobnosti i neshvaćanja samoupravnih funkcija u jednoj socijalnoj radničkoj ustanovi jedva se može dati. Pod takvim okolnostima ne samo da pravog gospodarstva i prave zaštite železničara preko Bolesničkog fonda ne može biti, već i ovo što zaštitu ima mora sa vremenom da nestane. Osim toga tu je i jedna očita inkompatibilnost: **Ministarstvo saobraćaja je poslodavac, ono je političkom Bolesničkom fondovima kao takvo zainteresirano, a to ga isključuje, da ono bude i nadzorni organ! Najpravedniji i najlogičniji nadzorni organ nad radom fonda može biti samo Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja! Dok toga ne bude, dotle prilike u Bolesničkim fondovima ne mogu postati zdrave, železničari ne će u njih nikad steći potrebno povjerenje.** Oni će od funkcija bježati i onda, ako ih budu morali ma i pod turturom vršiti.

Ova diametralna razilaženja nisu na konferenciji izgladljena, a time — može se sigurno reći — konferencija nije donijela nikakvih pozitivnih rezultata. Konzervativne i reaktivne sile još uvijek su toliko da efikasan i konstruktivan rad u osiguranju onemogućuju. Tek kad se te sile slome, moći ćemo učiniti korak napred.

Član.

Odbijanje projekta Nove Uredbe o osiguranju drž. saobraćajnog osoblja

Povodom nemogućnosti rada na osnovu postojeće naredbe o osiguranju državno saobraćajnog osoblja, koja datira još od 1922 godine, a jer nemogućnost nije uklonjena ni mnogobrojnim pravilnicima, koji su do sada izdani, na svim oblasnim i centralnim glavnim skupštinama posljednjih godina naglašavano je i traženo izdavanje nove naredbe, odnosno novih propisa.

Toj želji cjelokupnog osoblja udovoljeno je početkom ove godine, te

je izdan projekat nove »uredbe«, ali je projekt upućen delegatima Glavne skupštine centralne uprave tek nekoliko dana neposredno pred Glavnu skupštinu. Kako prema tome delegati nisu imali dovoljno vremena za njeno proučavanje, na redovnoj Glavnoj skupštini u aprilu o. g. zaključeno je, da posebni odbor prouči projekt uredbe i da se nakon toga sazove vanredna glavna skupština sa jedinom tačkom dnevnog reda: **pretrjes projekta nove uredbe.**

Taj posebni odbor izabran po svim delegatima glavne skupštine radio je na projektu i bez ikakvog ograničenja potpuno slobodno i prema svojem iskustvu i prema potrebi izmjenio odn. dopunio projekt.

Tako dopunjen, odn. izmjenjen projekt bio je iznešen pred vanrednu Glavnu skupštinu dne 7. okt. o. g.

Na skupštini su bila tri gledišta:

1. Da se o projektu uredbe raspravlja, ali da se primjena odgodi radi lošeg materijalnog stanja službenika naročito uslijed nedavno izasle uredbe o snižavanju dodataka regulisanog osoblja.

2. Da se mjesto čitave uredbe izradi samo Pravilnik, koji bi omogućio daljnje ostajanje na snazi stare (postojeće) naredbe.

3. Da se o projektu uredbe raspravlja i da se preda na odobrenje g. Ministru saobraćaja.

Prva dva gledišta (protiv primjene uredbe) motivirana su uglavnom lošim materijalnim stanjem službenika. Treće gledište (za primjenu uredbe) motivirano je činjenicom, da službenici dolaze u nelogičnost, kad tako dugo traže nove propise o osiguranju, te kad im se dala mogućnost da potpuno liberalno i prema svojim potrebama predloženi projekt izmjenine i dopune, i konačno kad je taj rad tako izvršen, **onda se primjena uredbe odbija.** Pojam o »dobrom materijalnom položaju drž. službenika« je

vrlo relativan i individualan, a poznata je jaka akcija svih drž. službenika o dokidanju pomenute uredbe o snižavanju dodataka. Napokon odbijanjem ovog projekta uredbe o osiguranju očito se oštećuje blagajna bolesničkog fonda, koja je izdala do sada prilične sume, koja po prilično tačnom računu iznaša oko 200.000 za posebne komisije, odbore i vanrednu skupštinu, a koji bi se novac u ovako teškim danima mogao daleko efikasnije upotrijebiti.

Treće gledište zastupali su pretežnim dijelom delegati zagrebačke oblasne uprave, a prva dva delegati ostalih oblasnih uprava. Kako je protiv primjene uredbe bila većina, zagrebački delegati su predložili alternativno: ili o uredbi raspravljati i primjeniti ju, ali uopće o njoj ne raspravljati, da se uštede troškovi održavanja skupštine na beskorisne rasprave.

Prema tome je donešena rezolucija, da se o uredbi ne diskutira, te da Centralni upravni odbor sam izradi nacrt ili da izabere odbor za izradu novog nacrta pravilnika, na osnovu postojeće naredbe. Kako su dakle u izgledu opet novi odbori za novi nacrt Pravilnika, što će opet dakako zahtijevati i nove izdatke, to je odbijanje uredbe i taj zaključak vrlo nepovoljno djelovalo je na željezničke službenike, koji znadu da to ide samo na njihov račun.

Težak položaj radioničkih radnika

G. Ministar financija objavio je, da su cijene životnih potreba u padu, a da je — tim povodom — svim državnim službenicima snizio plaće. Kroz nepunih mjesec dana objava g. Ministra bila je obeznažena: ne samo da neima nikakvog padanja cijena, već sve očitije je njihovo dizanje! Cijene najpotrebnijih namirnica za svagdanji život porasle su za 15 do 20%, a neke od njih: grah, kumpir, zelje za 100%. Posle sniženja plaća i ovakve poskupice života položaj sviju željezničarskih radnika postao je neizrecivo težak.

Ova težina kod radništva zagrebačke željezničke radionice uvećana je još time, što se ograničuje rad ispod 8 sati dnevno, a time i zarade. Mjesto da se u takvim životnim prilikama omogućiti barem normalno uposlenje, skraćanjem radnog vremena snizuje se zaradu radnika do mjere, koja znači potpunu desorijentaciju i za najbijeđniji život. U svojoj privatnoj ekonomiji radnik i njegova poro-

dica uopće ne mogu računati sa ničim stalnim. I najskromnije kombinacije sa školovanjem djece, nabavom odjeće i obuće itd. padaju u vodu pred nesigurnošću nominalne i stvarne zarade. U porodice radnika unesen je osjećaj nesigurnosti, njihov svagdanji život razvija se samo u strahu i uzdasima. Dokle će to doći i kakva duševna nastrojavanja to sobom donosi, teško je predvidjeti. Da iz toga ne može biti ništa dobra, to je posve sigurno.

Mjerodavni trebali bi da uvide sve te teške posljedice, koje iz ovakvih prilika proizlaze! Vraćanje spokojnosti u egzistencije hiljade i hiljade radnika imperativni je zadatak. To spokojstvo može da naidje samo kao posljedica uvećanih zarada, uvećanih toliko, da će si radnik sa sigurnošću moći nabaviti barem sve ono, što mu je kao društveno korisnom i kulturnom čovjeku neophodno potrebno!

Radionički radnik.

G. ing. Ribić u pravoj boji

U prošlom broju mi smo se osvrnuli na »kritiku« kritike, koju je izvršio g. ing. Ribić u »Zadružnom Vjesniku«. Tu »kritiku« on je ponovio i u broju od mj. novembra o. g., ali konfuznim argumentima. I ako njome nije dirnuo nas, ipak, njegovi argumenti nas revoltiraju i moramo reagirati. Činimo to radi pravilne orijentacije mnogobrojnih zadrugara, koji su naši simpatizeri. Oni treba da budu pravovremeno upućeni u sve nelogičnosti, s kojima g. ing. Ribić operiše.

U svojem napisu on se najprije trudi, da nam zadrugu upravu prikaže kao jedan kolektiv, u kojem su svi članovi zadojeni istim osjećajima idealizma i dužnosti. Kad bi to tako bilo (!), g. Ribić imao bi pravo. Ali mi znamo da to nije tako. Neka g. Ribić metne ruku na srce i neka prizna: u upravi imade i pojedinaca, koji nisu tu došli povjerenjem članova, već sticanjem raznih zakulisnosti! Osjećaj dužnosti i idealizma ovih nikada ne će biti jednak onima slobodnom voljom biranih. Takve ćemo mi uvijek izlučivati iz toga kolektiva i podvrgavati kritici, pa ma koliko ih g. Ribić pokrivaio.

G. Ribić je u ranijem napisu uticao željezničarskih organizacija na život zadruge nazvao destruktivnim, sada međutim naziva to farizejstvom, kad je uglavljeno, da je i on sam produkt jedne takve organizacije. Dok mu je ranije uticaj organizacije destruktivan, sada ga smatra kao nešto normalno!

Nekako slično ispada g. ing. Ribić i sa nagradama, koje si odrediše

članovi uprave. Nemogući sam da opravda te nagrade, citirao je pok. C. Gida, kao da se sve ono, što je on rekao, mora uvijek i svagdje primijeniti. Po našem shvatanju svako nagradjivanje članova uprave, koje prelazi iznos koji se efektivno na nadnici gubi, nije i ne može biti opravdano. Funkcije članova uprave su počasne, njihov osnov je idealizam, pa ih kao takve treba i obavljati. Nagradjivanje tih počasnih i idealističkih funkcija stvara zlu krv ne samo kod članova, nego i kod ostalih željezničara. Dobiva se utisak, da je sve to borba samo za dnevnicu, a ne za bolji život raje.

Zadrukar.

Plenarna sjednica Mjesnog medjustrukovnog odbora URSS-a u Banjoj Luci

U našem drugarskom listu »Ujedinjeni Železničar« broj 13 od 15. ept. o. g. dao je odgovor drug Balaban Dušan, povjerenik Radničke komore, na naš članak, kojeg smo mi dali uvrstiti kao izvještaj plenarne sjednice I. O. URSS-a. U svom odgovoru drug Balaban tvrdi, da su naši navodi neistiniti.

Mi nećemo, da u ovoj stvari pravimo polemiku, jer bi ista mogla da škodi ne nama, nego našem pokretu ili komori. Na odgovor imamo samo da kažemo, da mi ostajemo kod naših tvrdnji, koje smo na istoj sjednici izneli i u »Željezničaru« br. 12 od 15. aug. napisali, jer su iste istinite.

Luka Moguth, predsjed. I. O. URSS-a u Banjoj Luci.

Uredski lekar stavljen pod krivičnu istragu zbog nesavesnog lečenja

Beogradska »Pravda« od 10. X. donela je članak pod gornjim naslovom sa podnaslovom:

»Radnik, koga je on kao zdravog uputio na posao, umro je iste noći od zapaljenja pljučica.«

Iz ovoga članka objavljujemo najvažnije podatke:

Pokojni Martin Vlah, zidar, star 62 godine, osećajući se vrlo slab, javio se 27. prošlog meseca, kao član Ureda za osiguranje radnika, uredskom lekaru u Peći g. dr. Gladinu, radi pregleda i lečenja. Uredski lekar konstatovao je, posle kraćeg pregleda, da Martin boluje od malarije, pa mu je dao nekoliko kina radi lečenja. Međutim, kako se stanje bolesti nije popravljalo, to je bolesnik došao na pregled ponovo 30. prošlog meseca, kada je lekar opet utvrdio istu bolest i propisao iste lekove kao i ranije. Međutim, bolesniku je bilo sve teže. On je došao lekaru još jedanput, 5 ovog meseca, tražeći od njega sistematskije lečenje i nagoveštajući mu da je kod njega možda druga bolest. Lekar je ipak bio načisto sa svojom dijagnozom i lečenjem. Prema njegovom mišljenju, bolest, malarija, bila je prošla, pa je konstatovao u bolesničkom listu i ostalim bolesničkim knjigama da je Martin Vlah potpuno izlečen i da se kao sposoban ima javiti da produži svoj zidarski posao, ne propisujući mu dalje nikakve lekove. Međutim, bolesnik se osećao tako rđavo da je uz pomoć drugih radnika, stigao do svog stana, gde je pao, star i bole-

šću iznemogao, na postelju. Posle nekoliko časova, uveče istoga dana, izdahnuo je.

Sutradan, izvešten o ovome i pozvat da utvrdi uzrok smrti i izvrši posmrtni pregled, na što je po zakonu bio obavezan kao uredski lekar, g. dr. Gladin je šutito odbio da to učini.

Po nalogu državnog tužioca izvršena je obdukcija leša, da bi se utvrdila bolest pok. Martina, uzrok njegove smrti, kao i to da li je u vreme poslednjeg lekarskog pregleda 5 ovog meseca bio sposoban za zidarski rad. Obdukciju su izvršili gg. dr. Ilija Popović, sreski lekar, dr. Risto Djuričić, šef internog odeljenja banovinske bolnice i dr. Ranko Medenica, gradski lekar, u prisustvu istražnog sudijske g. Radovana Petrovića.

Na lešu nisu nađene nikakve osobine malarije, uz to nisu utvrdjene nikakve druge povrede. Sekcijom je ustanovljeno da je bolesnik umro od akutnog zapaljenja pljučica, koje je počelo još pre 7-8 dana. Naravno, je desno pljučino krilo bilo u tako teškom stadijumu zapaljenja da se gnojenje već bilo u velikom razvilo.

Smrt staroga zidara Martina Vlahu delovala je neobično teško među svim radnicima sa kojima je on radio na izgradnji železničke stanice u Peći pruge Priština—Peć, koju izgrađuje preduzeće »Batijol«.

Dali će radnici i dalje snositi ovakve posledice radi nesavesnosti pojedinih uredskih lekara, ovisi o samim radnicima.

Tražimo, drugovi, slobodne izbore za radničko osiguranje, poredimo na jačanju slobodnih radničkih klasnih organizacija, da čimpreje polučimo uspehe.

Dopisi

Nekateri pod Jevtićevim režimom pregnani železniški delavci so se te dni vrnili iz južnih delov države na svoja stara službena mesta v delavnico drž. žel. v Mariboru. In sicer so to ss. Brenčič, Plevanč, Bauman in Weber. Povratek ostalih se pričakuje vsak dan.

Ljubljanski kolodvor se modernizira.

Tekom preteklih mesecev se je na ljubljanski postaji naredilo več prezidav, zlasti pri izhodu ter se je našel kredit za razna popravila, da ima postaja nekoliko lepše lice. Pri tej priliki bi železniško upravo opozorili, da naj bi pogledala tudi službene utice za premikalno in kreditno osebe na postaji, ali niso morda potrebne kakih popravil in preureditev. Tudi premikač in kretnik se ne bi branila, če bi utica odgovarjala vsaj osnovnim zdravstvenim zahtevam, če bi bile nekoliko večje in bi bilo preskrbljeno za razsvetljavo v njih. Če smatrate, da to ni potrebno za uslužbenca, idite na roko vsaj vašim kontrolnim organom, da jim ne bo treba ponoči iskati luči, ako hočejo pogledati v utice.

Progovni delavci pri št. Ilju.

Na prog. št. Ilj do državne meje dela okrog 100 delavcev, ki obnavljajo prog. Ti delavci so živa podoba današnje bede! Z vseh strani so se zbrali, celo od Poljčan naprej se jih vozi do 30 z jutranjim vlakom, ki odpelje tam ob pol 6. uri in nato vstopajo na vseh ostalih postajah. Vstati je treba torej že kmalu po 4. uri zjutraj, ker mnogi imajo še daleč do postaje. Zaslužijo dnevno Din 18.— od česar se odtegne še za uslužbenske davek in bolniško zavarovanje. Ne gre torej drugače, da živijo opolno ob samem kruhu. Vračajo se z večernim vlakom ob 18. uri. Zgodi se pa, da ima ta vlak, ki prihaja iz Avstrije, zamudo in s tem naši reveži ne ujamejo svojega vlaka ob 18. uri proti Poljčanam. Morajo torej 4 ure čakati do nočnega osebnega vlaka, ki odhaja iz Maribora šele ob pol 10. uri in tako pridejo domov izstradani in prezeblji proti polnoči, a zjutraj je treba po 4. uri zopet vstati in na pot, da bodo ves dan kopal na prog. In vendar se ljudje tudi za to delo in za takšno mezdo trgajo.

Iz mariborske kurilnice.

Premalo se oglašamo delavci v našem listu, da bi tožili o neznosnih razmerah, v katerih živimo. Imamo v rokah dekrate o višini naših plač in čudimo se, kako da to ne drži, marveč se nam izplačuje manj. Pri prejemkih smo prizadeti zlasti premožariji ter izgleda, da se smatra stare delavce, ki so vse svoje moči pustili na železnici, sedaj za nepotreben balast, ki mu ni treba dati nikake uvečane plače. Če nisi zadovoljen, pravijo, da lahko greš.

Celo gumijastih škornjev ne dobimo več in ni nobenega sanitetnega referenta od direktije, da bi se enkrat pričel, kako zdravo je, če mora delavec s svojimi raztrganimi čevlji po cele ure stati v vodi. Pravijo, da ni kredita in če delavec zbolí, ima itak bolniško blagajno, zakaj bi se delali potem nepotrební izdatki za gumijaste škornje.

Železničarski koledar za leto 1936 je izšel

Koledar vsebuje razlago vseh zahtev in vprašanj nižjega osebja ter je najboljši priročnik za slehernega železničarja: nastavljenega, delavca ali upokojenca.

Z ozirom na težke čase smo znižali tudi ceno koledarju na

Din 8.—.

Še več bi lahko našli pritožb, vendar kurilniški delavci tudi drugod ne uživajo boljših razmer, če pa še kaj imajo, previdno molče, da bi še tega ne izgubili. Mi smo uvideli, da nas je molčanje privedlo v še slabše razmere, zato smo se odločili, da bomo odselej naše pritožbe zopet javno izražali in temu naj sledijo tudi sodrugi v drugih službenih mestih, da se bomo zopet združili in enotno nastopali za vrnitev odvzetih pravic.

Ranžiranje računov pri tovornih vlakih.

Pretekli mesec so bili vlakovodje tovornih vlakov v Ljubljani presenečeni z novo naredbo št. 2, ki odreja drug način ranžiranja računov pri tovornih vlakih in prinaša s tem zopet več dela, ki je doslej spadalo v delokrog postaje, kjer se imajo vlaki preranžirati, na vlakovodje. Če bi imeli vlakovodje dosti prostega časa v službi, da bi morali držati križem roke, se ne bi branili, ko nam bi uprava preskrbela malo dela za kratek čas, sedaj pa je ravno nasprotno, ker smo vlakovodje z delom že itak preobremenjeni, da mora trpeti varnost prometa, če hočemo narediti vse administrativno delo, račune in statistike, kar se nam naklada. Zadnja okrožnica glede ranžiranja računov je za prizadete neizvedljiva, ker imajo izbirati samo med administrativno odnosno disciplinsko kaznijo. Če skrbje za varnost prometa, opazujejo signale in druge z eksekutivno službo zvezane posle, potem je nemogoče ranžirati račune — torej sledi administrativna kazen. Če sede za mizo in ranžirajo račune, ne morejo paziti na varnost prometa in če se kaj zgodi — sledi disciplinska kazen.

Če je delo na stanici Zalog zaostajalo, je to dokaz, da ima stanica premalo ljudi na razpolago in tedaj je možen edini ukrep: dodeliti v Zalog zadostno število ljudi, da se delo izvrši. Nikakor pa ne gre to delo odkazati vlakovodjem, ker se ne da izvršiti. Upravi je znano, kako močan promet imamo sedaj, kako mora vlakovodja pri vsakem delu biti osebno navzoč, če noče plačevati kazni, upošteva naj se služba v nočnem času z ozirom na umik in prehitavanje v raznih stanicah. Poleg tega bi morala uprava računati tudi z odredbami, ki dežujejo od strojnega oddelka, progovne sekcije ter najrazličnejših odsekov direktije, ki vsi nalagačo vlakovodjem same nove dolžnosti.

Če uprava ne najde osebja za Zalog, potem ima še drug izhod, da bi se ranžiranje v Zalogu hitreje izvršilo. Na pr. vse izhodne stanice kot je Črnomerec, Zagreb-Sava, Zidani most in vmesne stanice naj bi sestavile tovor za vlake tako, da bo stanica Zalog imela preranžirati cele skupine in ne posameznih voz. S tem bo dokazano, da v Zalogu ne nastane zamuda vsled ranžiranja računov, temveč pri ranžiranju tovara, ako so posamezni vozovi pomešani. Če se da n. pr. v Črnomercu vlake št. 44—46 ranžirati po vrstnem redu, kot predvideva odredba 5, zakaj ne bi bilo to mogoče tudi pri drugih vlakih in drugih stanicah.

V obojestranskem interesu smo napisali teh par vrstic ter upamo, da bo uprava zadnje naredbo spremenila ter uredila delo v gornjem smislu že iz ozirov varnosti prometa.

Vsak železničar, ki hoče sam sebi dobro, bo kupil edino le ta koledar. Dobi ga pri vseh zaupnikih »Ujedinjenoga železničarja«, kjer pa tehi ni, naj ga zahteva direktno od založbe na naslov:

»Ujedinjeni železničar,

Ljubljana, Poštni predl 280.

Zanimivosti za železničarje

Zvezarji in nova uredba o bolniškem zavarovanju.

Več let je bila na dnevnem redu vsake skupščine bolniškega fonda, pa tudi centralnih skupščin zahteva zavarovanega članstva, da se sedanja uredba zamenja z novo. Po dolgih letih je prišlo do sklicanja konference predstavnikov vseh oblastnih uprav, ki se je vršila od 27. do 31. VIII. v Beogradu in tu so gg. zvezarji, ki so imeli na tej konferenci absolutno večino, zopet pokazali svoje pravo lice.

Na skupščinah bolniškega fonda grme za interese zavarovanega članstva, ko pa bi morali te interese v resnici zastopati, se skušajo na vsak način izogniti zameri pri upravi. Na konferenci je vseh 13 zvezarskih delegatov proti trem delegatom zagrebske uprave zastopalo stališče, da prav za prav nove uredbe sploh ni potreba, marveč naj ostane dosedanja, sprejme naj se samo nov pravilnik! (Gospodje najbrže ne vedo, da pravilnik sploh ne more spreminjati uredbe in so tako zastopali stališče, da naj ostane vse pri starem.) Enako so odločno nastopili proti predlogu naših sodrugov, da bi se nadzorstvom nad bolniškim fondom izročil ministarstvu za socialno politiko ter so vztrajali na tem, da vodi nadzorstvo nad bolniškim fondom še naprej železniško ministarstvo, torej delodajalec sam.

Kljub temu je prišlo 7. X. do sklicanja izredne skupščine bolniškega fonda v Beogradu, katere glavni rezultat je bil ta, da so gospodje delegati lahko kontrolirali svoje ure z beograjsko glavno uro ter inkasirali dnevnice, ker so se postavili na stališče, da izredna skupščina o novi uredbi sploh ne razpravlja, marveč da se pooblasti centralni odbor, da sam izdela načrt odnosno postavi poseben odbor za izdelavo novega načrta pravilnika, in sicer na podlagi sedaj obstoječe uredbe.

Res zvezarska gospoda se je naučila »koristnega« dela. Zakaj bi takoj potrdili, kar je en odbor naredil, saj lahko postavimo nov odbor, ki bo imel nove seje, se bodo izplačale nove dnevnice, železničar ima itak čas čakati boljših časov.

Nič čudnega ne bo, če se bodo razmere v bolniškem fondu zopet poslabšale in če bo železniški minister še skrčil pravice železničarjev, ko vidi, da so zastopniki 35.000 mož broječe armade zadovoljni z vsem, samo da se lahko še naprej nahajajo v senci gospodovi.

Saj imamo strice!

Tako so »ta mali« agitatorji zvezarjev pripovedovali pri nabiranju članov in namigavali na napredovanje, nastavitve, dobra stanovanja, samo če prideš k njim. Povedali so, kje imajo vse svoje gospode in večkrat so podčrtali, kje imajo dostop in kje lahko sodelujejo. Če je izšlo kaj dobrega, so dejali, da so oni to dosegli, če je bilo kaj slabega, so podvalili rdečkarjem in internacionalcem.

Sedaj se pa otepajo svojih stricov in botrov, ker so ti strici enkrat uradno objavili, kje so imeli zvezarji svoje prste vmes. Ni lepo, če človek zataji svojo žlahtno, ker se mu kasneje to lahko otepa in »bogati strici« lahko odpove podporo odnosno zapusti dedščino komu drugemu.

Naša pisava jih bode v oči...

»Ujedinjeni železničar« prinaša v vsaki številki poleg splošnih člankov tudi kritiko obstoječih razmer na železnici, opozarja na nedostatke pri upravi raznih fondov, zato roma na železnici iz rok v roke. Gospodje zvezarji se jezijo na nas, ker je list pisan 100% v latinici in večinoma slovenski. Oni bi radi, da bi tudi pri nas vpehali cirilico, da bi se tako izognili kritiki svojega članstva. Naj pogledajo le zadnji svoj »Glasnik« in odpre se jim bodo oči, zakaj njih članstvo list porablja v druge svrhe in ga ne bere.

Propisi o čuvanju lične bezbednosti,

natisnjeni na fin pisarniški papir v cirilici so bili te dni razdeljeni eksekutivnemu osebju. Čudimo se, da pristojni organi ne podvzamejo ničesar, da bi osebje v dravski banovini take propise dobilo v slovensčini, ker je tudi slovenščina uradni jezik. Mogoče pa bo železniška uprava »Saobraćajni pravilnik« natisnila v slovensčini in ga razdelila tudi v Srbiji, da bodo naši južni bratje lažje predelali službene predpise.

35 železničarjev po nedolžnem oklevetanih

Iz razprave proti žel. uradnikom Tumpeju in tovarišem.

V ponedeljek dopoldne se je nadaljevala v veliki dvorani okrožnega sodišča v Mariboru razprava v tožbah 35 železničarjev, delavcev in uradnikov, proti bivšim voditeljem organizacije nacionalnih železničarjev v Mariboru g. Tumpeju, Prevolsku in Tušku. Dvorana je bila nabito polna in je trajala razprava preko 2 uri, nakar je je sodnik zopet preložil na 9. decembra ob 10. uri. Zaslišani bodo še v Beogradu uradniki Generalne direktije, ki so bili meseca maja 1934 v komisiji, katera je preiskovala resničnost očitkov napram 35 železničarjem-tožnikom, ki so jih označili g. Tumpej in tovariši na seznamu kot nacionalno in državno nezanesljive.

Zaslišan bo še tudi kot priča bivši načelnik koroškega kolodvora, narodni poslanec g. Avgust Lukačič o tem, ali so obdolženi poslali ravno vtoževani seznam direktiji v Beograd ali kdo drugi.

V ponedeljek so bili zaslišani kot priče: načelnik glavnega kolodvora g. Perme, uradnik g. Gajšek in bivši podnačelnik g. Plantan, sedaj pri direktiji.

Priči g. Perme in Gajšek sta potrdila, da sta bila zaslišana od komisije o zadržanju številnih železničarjev na podlagi seznama, ki je imel tudi razne opazke glede osumničanja napisanih železničarjev, a glede vsebine očitkov se nista več spominjala. Potrdila sta pa, da sta se zlasti glede nekaterih iz seznama čudila, kako so mogli biti osumničeni in da je preiskava izpadla negativno glede vseh, ker se nikomur ni moglo ničesar dokazati, niti toliko, da bi bila sploh uvedena kaka disciplinska preiskava.

Podnačelnik g. Plantan pa se je točno spominjal, da je komisija iz Beograda predložila takrat ravno takšen seznam, kakor je sedaj vtoževan od teh 35 železničarjev, katerim se očita, da so hudi nasprotniki nacionalnih društev, da izražajo splošno mrznjo do istih povsod in da so najhujši tisti, ki so z modrim svinčnikom podčrtani, ter da ti propagirajo za dobre razmere v Avstriji. G. Tumpej je med razpravo tudi priznal, da je tisto opazko sam pripisal, a skupno z ostalima obdolžencema je trdil, da je ta seznam bil napravljen že davno, pred več leti, obdolženi Tušek je celo trdil, da je to že »zastarano«, tako da se ne spominja več točno, kdaj je bil seznam napravljen.

Tajnik organizacije narodnih železničarjev g. Zore je izpovedal, da je g. Tumpej tudi njemu in g. Artiču naročil, naj mu predložita seznam železničarjev v kurilnici, »nacionalno nezanesljivih«, a uradnik g. Artič je to odklonil, nakar se je g. Tumpej jezil in prinesel sam: tak seznam, ki ga je moral g. Zore prepisati. Na seznamu je baje prečrtal tiste, ki so že bili vpokojeni.

Zastopnik dr. Reisman je še predlagal, da se zaslišijo priče tudi o tem, da se je za časa predsedovanja g. Tumpeja v organizaciji narodnih železničarjev v zadnjih letih napravljala cela vrsta seznamov železničarjev z opazkami, da so Nemci, nemčurji in avstrijakanti, komunisti, protidržavni elementi, ter da jih je treba takoj, sukcesivno ali nemudoma premestiti, ali vpokojiti, ter da je bilo na takih seznamih nič manje kakor okrog 700 železničarjev, o katerih da je g. Tumpej trdil, da bo prodrli s svojimi predlogi za premestitev, če ne prej, pa takrat, ko bo v Kraljevem otvorena delavnica drž. železnice. Sodnik si je izvedbo teh dokazov pridržal.

Ponuden je bil tudi dokaz po dr. Ravniku o tem, da je g. Tumpej s članom komisije Generalne direktije g. Radosavljevičem ob priliki poslovanja v Mariboru hodil po Mariboru roko v roki.

Podnačelnik g. Plantan je kot priča izjavil, da nima nobenega sovraštva do g. Tumpeja in je zlasti vzbudila veselost opazka zastopnika, da bi naj bil g. Plantan jezen na Tumpeja, »ker ga g. Tumpej ni napravil za postajenačelnika«.

Cankarjeva družba

Letos so se radi raznih nepredvidenih zaprek knjige Cankarjeve družbe zakusnile. Vendar so zdaj že tiskane in pripravljene ter se začnejo te dni razpošiljati.

Knjige bodo zares lepe. Z letošnjo izdajo stopa Cankarjeva družba že sedmič pred Vas, sodrugi in sodružice. Sedmič. To je tako častna doba, da smo lahko vsi na to ponosni. Tako je, oziroma bo s tem sedmim obiskom med naše delavstvo širno Slovenije, po Jugoslaviji, v Francijo, v Ameriko, v Buenos Aires, v Azijo odšlo 132 tisoč knjig (letos 20 tisoč).

Poverjeniki Cankarjeve družbe so tak močan poztvovalec kader tega našega kulturnega pokreta, da sme biti delavsko gibanje na nje ponosno in je tudi ponosno.

Hvala Vam, dragi sodrugi poverjeniki in sodružice poverjenice, za Vaše delo, kronano letos sedmič s skupnim številom 132 tisoč knjig Cankarjeve družbe.